

UPDATE MOTIE 32 BREDERE INZET AGRARISCH NATUURBEHEER

DATUM 7-11-2022
VAN Gedeputeerde Mirjam Sterk
AAN Provinciale Staten Utrecht, Cie RGW

Geachte leden van Provinciale Staten,

Bij de PS-vergadering van 11 mei 2022 is Motie 32 'bredere inzet Agrarisch Natuurbeheer' aangenomen. Oorspronkelijk vroeg u hierin om een programma-overstijgende inventarisatie te maken van kansen om programma's te versterken door middel van aanvullend agrarisch natuurbeheer en van mogelijke aanvullende financiering voor uitbreiding van het agrarisch natuurbeheer. Ik heb in de vergadering vervolgens aangegeven geen brede technische exercitie op alle programma's en thema's te willen uitvoeren, maar wel te willen onderzoeken wat de invloed is van de ontwikkelingen in het Nationaal Strategisch Plan (NSP) en het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn op het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Ook heb ik toegezegd het ANLb te blijven betrekken bij de uitwerking van nieuwe provinciale programma's. Via dit memo wil ik hierover een eerste update geven.

GLB-NSP

In het memo 'Gewijzigde planning implementatie ANLb 2023-2028', dat in de vergadering van de commissie RGW van 23 november 2022 ter kennisname wordt ingebracht, wordt uitgelegd wat de gevolgen zijn van het ontbreken van landelijke duidelijkheid en zekerheid voor de planning van het ANLb. De planning van het ANLb is landelijk met enkele maanden opgeschoven, waardoor er beter ingespeeld kan worden door provincies en collectieven op onzekere factoren. In Utrecht is er een nieuwe openstellingsperiode voor het ANLb gepland in december.

Sinds het schrijven van bovengenoemd memo hebben er enkele ontwikkelingen plaatsgevonden. In de week van 19 september zijn de beheertarieven voor de nieuwe ANLb-periode bekendgemaakt. Hiermee is een grote stap gezet; de collectieven kunnen daardoor eindelijk met hun deelnemers om de tafel om afspraken te maken. Ook is begin oktober overeenstemming bereikt met de Europese Commissie over het NSP, op 1 december wordt formele goedkeuring verwacht. Daarmee ligt het beleid rondom verplichte bufferstroken en de ecoregeling, die beide van invloed kunnen zijn op het ANLb, nu ook vast. Dat wil echter niet zeggen dat de uitwerking van dit beleid, en met name de invloed daarvan op het ANLb, nu al te overzien is.

7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn is voornamelijk van invloed op het ANLb via de Goede Landbouw- en Milieuconditie 4 (GLMC 4) uit het NSP: 'verplichte bufferstroken'. Van GLMC 4 is inmiddels duidelijk hoe het zijn beslag krijgt in het NSP. Bufferstroken worden verplicht langs alle watergangen in het landelijk gebied, de breedte hangt af van het type watergang en de perceelgrootte. Volgens collectieven kan het effect hiervan op het ANLb twee kanten op. Aan de ene kant bestaat de kans dat meer boeren zullen afhaken omdat ze minder vergoeding krijgen voor hun bufferstroken of omdat ze te veel land kwijtraken door het uit gebruik nemen van de bufferstroken. Aan de andere kant bestaat de kans dat boeren sneller een (gedeeltelijk) ANLb-pakket zullen willen afsluiten op hun bufferstroken, omdat deze toch al uit gebruik moeten worden genomen. Het uiteindelijke effect valt niet te voorspellen, na het eerste beheerjaar 2023 kan hier meer over gezegd worden. We zullen de ontwikkelingen blijven volgen.

Ecoregeling

Ook de invloed van de ecoregeling op het ANLb valt nog moeilijk te voorspellen. De ecoregeling is het nieuwste instrument onder het GLB met als doel de landbouw te verduurzamen. Boeren voeren in de ecoregeling duurzame maatregelen uit op bedrijfsniveau die zowel een puntenscore als een waarde hebben. De optelsom in punten en waarde van alle maatregelen bepalen de totaal uitbetaalde subsidie. Sommige van deze maatregelen overlappen met beheermaatregelen uit het ANLb, maar mogen niet via beide instrumenten vergoed worden. Boeren moeten dus soms een keuze maken onder welk instrument zij een maatregel scharen. De simulatietool waarmee boeren kunnen oefenen met de ecoregeling heeft echter vertraging opgelopen en is nog altijd niet volledig uitgewerkt. Boeren kunnen dus nog geen goede keuze maken tussen ANLb en ecoregeling. Een extra complicerende factor is dat boeren van 1 maart tot 15 mei 2023 de gelegenheid hebben om bij RVO te melden dat ze aan de ecoregeling meedoen. Omdat het ANLb-beheer al vanaf 1 januari 2023 in dienst te gaan, is het effect van de ecoregeling op ANLb-deelname dus niet bekend vóór de gebiedsaanvragen ingediend worden. Op landelijk niveau wordt op dit moment uitgezocht hoe provincies en RVO coulant om kunnen gaan met collectieven die om deze reden niet kunnen voldoen aan de eisen die gesteld worden in hun beschikking. Ook voor de invloed van de ecoregeling moet beheerjaar 2023 dus als leerjaar gezien worden en kunnen er pas na 2023 conclusies getrokken worden. Ook deze ontwikkelingen zullen wij blijven volgen.

NPLG

Ook het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) kan mogelijk van invloed zijn op het ANLb. De uitwerking hiervan wordt in 2023 verwacht. Het NPLG is op dit moment nog niet duidelijk en concreet genoeg om iets te kunnen zeggen over mogelijke effecten op of kansen voor het ANLb. De ontwikkelingen rondom het NPLG, het NSP en het ANLb worden nauwlettend gevolgd.

Relatie ANLb en andere programma's

Het bestaande beleid op het gebied van agrarisch natuurbeheer is gebundeld in de visie agrarisch natuurbeheer 2023-2028, welke door u is vastgesteld op 11 mei 2022. Bestaande programma's zijn geïntegreerd in deze visie. Bij de uitwerking van nieuwe programma's worden de kansen en uitdagingen voor het ANLb nauwlettend in de gaten gehouden en waar mogelijk benut.